

Afgørelser – Reg. nr.: 01276.00

Fredningen vedrører: Torup Kirke - Afvist

Domme

Taksationskommissionen

Naturklagenævnet

Overfredningsnævnet

Fredningsnævnet

05-01-1950

Kendelser

Deklarationer

FREDNINGSNÆVNET>

TORUP KIRKE

IKKE FREDET
INDHOLDSFORTEGNELSE

- Kendelse af 5/1 1950 [nævn] om ikke
at gennemføre fredning af
kirkeomgivelser.

221 HUNDESTED

1514 III NV

MATRIKELFORTEGNELSE

(ajour pr. 5/1 1950)

Fredningen omfatter (helt eller delvis) følgende
matrikelnumre:

1 f, 1 k, 1 r, 1 dx, 1 fl, 3 2n, 3 2o Tommerup Bys
Overdrev, Torup

Gældende matrikulært kortbilag:

Se også REG. NR.: 00512.000

K E N D E L S E

afsagt den 5' januar 1949/50
af naturfredningsnævnet for
Frederiksborg amt.

I et cirkulære af 26 januar 1949 har Kirkeministeriet udtalt ønske om, at der gennem frivillige fredninger vaages over, at kirkernes og kirkegaardenes omgivelser kommer til at fremtræde saa smukt og værdigt som muligt, specielt saaledes at skæmmende bebyggelser som sprøjtehuse, transformatorstationer, garager, hønsehuse, skure og lign. undgaas.

Anledningen til dette Cirkulære er en indstilling fra formanden for Danmarks provstforening, provst Exner, hvori det bl.a. hedder:

"Da vore forfædre byggede kirkerne og anlagde en kirkegaard omkring dem, havde de et ualmindeligt vaagent øje for at lægge dem i omgivelser, der hvad naturen angik, var de helt rigtige. Paa bakkens top lagde man dem helst, saa der var fri udsigt til alle sider, eller man lagde dem paa anden maade saaledes, at naturen dannede en smuk ramme om kirken og kirkegaarden. Men da man saa begyndte at bygge omkring kirkegaardene, begyndte ogsaa den ødelæggelsens vederstyggelighed, som har varet indtil denne dag, og som fremdeles vil gøre sig gældende, saafremt man ikke vaagner op til at se, hvilke værdier der staar paa spil, ... Allermest grelt træder dette dog frem, naar man mangfoldige steder ser, at man klods opad kirkegaardsmuren eller diget har tilladt sig at lægge møddinger, hønsehuse med hønsegaarde, garager, sprøjtehuse, grimme skure af forskallingsbrædder med tag af pandeplader eller retirader, hvis tremmedøre griner en hæsligt imøde. Naar man ser den

slags bebyggelse lige tæt ind til kirkegaarden, bliver man trist til mode over den ligegyldighed, ja raahed, der er udvist mod det sted, der skulde være helligt for sognets beboere og værnet mod skæmmende overlast.

Ud fra disse betragtninger er det lykkedes ad frivillighedens vej at gennemføre en række kirkefredninger, og nævnet har nu - efter sognepræstens ønske - optaget til behandling spørgsmaalet om fredning af kirkerne i Lynæs og Torup i Torup sogn.

Kirken i Lynæs hører ikke til de gamle landsbykirker; men dens beliggenhed er usædvanlig smuk, hvad der bl.a. har ført til, at nogle af dens omgivelser er blevet fredet ved nævnets kendelse af 28/5 1939, stadfæstet af Overfredningsnævnet d. 16/12 s.a., jfr. herom nærmere nedenfor. De saaledes fredede arealer (matr. nr. 1 dø og 3 bs af Tømmerup Overdrev) er overtaget af Torup kommune. (*Se reg. nr. 572.*)

De arealer, der iøvrigt støder op til kirkegaarden, er følgende matr. numre af Tømmerup Overdrev:

- nr. 1 dx, tilhørende klokker Marius Frederiksen.
- nr. 1 k, tilh. arbejdsmand, fhv. grd. Axel Munck.
- nr. 1 f, tilh. fisker Niels Anton Petersen.
- nr. 3 ao (præstebolig)
- nr. 3 an, tilh. fru Henny Nielsen,
- nr. 1 r, tilh. arbm. Chr. M. Hansen,
- nr. 1 fl, tilhørende fisker P. Sigfred Jensen, ~~og~~
- ~~nr. 1 fl, tilhørende fisker P. Sigfred Jensen.~~

Af disse ejere har - med klokkeren som en slags ordfører: klokker M. Frederiksen, arbejdsmand A. Munck, fisker N.A.Petersen og arbejdsmand C.M.Hansen udtalt sig saaledes: De paatænker ikke selv at opføre skæmmende indretninger (hvad der efter nævnets Skøn er rigtigt); men de mener, at de i tilfælde af salg af deres jord vil kunne faa mere for den, hvis de kan sælge den til en køber, der kan skalte og valte med den, som det passer ham, og at denne interesse, der direkte lader sig udmaale i penge,

bør gaa forud for kirkens tarv, der ikke paa samme maade kan omsættes i penge.

Specialt har arbejdsmand Munck fremhævet, at den del af hans jord, der støder umiddelbart op til kirkegaarden, er vel-egnet til bebyggelse, hvorfor han ikke vil kunne indgaa paa nogen begrænsning i sin raadighedsret.

Hertil har menighedsraadet bemærket, at det drejer sig om ca. 1500 kv. m, som raadet er meget interesseret i at erhverve til parkeringsplads; men at det formentlig vil blive vanskeligt at fremskaffe midlerne hertil.

Fru Henny Nielsen har ikke udtalt sig; men da hendes grund ligger bagved præsteboligen, har den næppe nogen betydning for en eventuel fredning.

Fisker P. Sigfred Jensen har udtalt, at han har købt sit areal i erhvervsøjemed, d.v.s bl.a. for derpaa at have et skur til fiskeredskaber. Af denne grund kan han ikke indgaa paa nogen begrænsning i sin raadighed; men han vil bestræbe sig for, at det hus, han agter at opføre og det nævnte skur kommer til at fremtræde i en tiltalende form.

Direktør S. Brammer, som delvis har været ejer af de fredede arealer, har oplyst, at det oprindeligt var tanken under fredningen at inddrage hele det areal, der mod nord grænser op til kirkegaarden, men at man undtog en lille del mod vest, for at der derpaa - formentlig uden beskæmmelse for kirken eller kirkegaarden - kunde opføres en bolig til klokkeren.

Senere viste det sig imidlertid, at kun en del af det saaledes undtagne areal blev erhvervet til klokkerbolig, hvorfor han har solgt den resterende del til fisker P.S.Jensen uden nogen klåusul om at han skal undlade, hvad der kirkegaardsmæssigt maatte kunne være beskæmmende.

Nævnte fisker Jensen har yderligere bemærket, at han ikke kan føle sig forpligtet overfor kirken, naar end ikke klokkeren gør det.

Hvad Torup kirke angaar gælder, at den hører til vore gamle landskabskirker, og at den baade paa grund af sit ydre og sin meget høje beliggenhed er af stor landskabelig værdi.

Sognepræsten lægger særlig vægt paa, at en del af kroens areal (matr. nr. 3 c af Torup) inddrages under fredningen, da en bebyggelse paa dette sted vil kunne ødelægge den smukke udsigt fra landvejen til kirken.

Kroejeren (V.A.Nilsson) vil dog ikke uden erstatning indgaa paa nogen fredningsservitut, og nævnet - som iøvrigt tiltræder, at en bebyggelse paa dette sted vilde være skæmmende for kirken - maa mene, at arealet ikke, fordi det ligger paa den anden side af landvejen, egner sig til inddragelse under en kirkefredning. Skal bebyggelse afværges, maa det derfor ske ved en særskilt fredning; men nævnet vil - for sit vedkommende - foretrække at udskyde spørgsmålet herom, indtil det har vist sig, i hvor høj grad den kommende lovgivning om grundskyld (ved at inddrage den største del af fortjenesten i Statskassen) gør grundejerne interesserede i at sælge deres jord. Forøvrigt skønnes arealet ikke at være særlig vel egnet til bebyggelse, da en saadan vil kræve ret kostbare planeringsarbejder.

Iøvrigt omgives kirken af følgende arealer af Torup by og sogn:

Matr. nr. 1 a, hvortil ingen har nogen tinglyst adkomst. ^(Kirkehistorisk)

Menighedsraadet mener dog, at dette, da det drejer sig om gammel præstegaardsjord, bør anses som ejer. Af samme mening er sogneraadet. (Saavidt nævnet bekendt udnyttes en del af arealet som præstegaardshave, tilsyneladende dog i en noget forsømt stand).

Matr. nr. 21, tilhørende Halsnæs brugsforening.

Matr. nr. 19 a, tilhørende graver Amos Jørgensen.

Matr. nr. 19 c og 19 b, tilh. mejerist Orla Hansen og

Matr. nr. 11 b, tilh. mølleforpagter H. Rasmus Petersen.

Om disse ejendomme har sognepræsten bemærket, at de udgør

en gruppe, lave beboelseshuse ved den nedskraanende kirkegaards fod og indgaar som "et naturligt led i helhedsbilledet".

Dette kan nævnet i og for sig tiltræde - dog med den tilføjelse, at brugsforeningens skure (pakhuse), der er anbragt nogle faa tommer fra kirkegaardsmuren, er saa hæslige, at de i høj grad virker skæmmende paa kirken - ialtfald set fra kirkegaarden. ✓

Naar sognepræsten dernæst har bemærket, at befolkningen selv synes at have øjnene aabne for værdierne af kirkens fri beliggenhed, modsiges dette desværre af den del af befolkningen, som det i denne sammenhæng kommer an paa, nemlig ejerne af de paagældende arealer: Graver Amos Jørgensen, mejerist Orla Hansen og forpagter H.R.Petersen.

Disse har - med graveren som en slags ordfører - udtalt sig paa samme maade som grundejerne ved Lynæs kirke, altsaa at de ikke selv - hvad der stemmer med nævnets indtryk - vil gøre noget, der kan virke skæmmende for kirken, men at de - af hensyn til den højere købesum - maa forbeholde sig deres ret til at sælge til personer, hvis ret til kirkeskæmmende adfærd maa være ubegrænset.

Det bemærkes dog herved, at mejerist Orla Hansen ikke selv har udtalt sig overfor nævnet; men det blev under mødet oplyst, at graver Jørgensen har talt med Orla Hansen, og at denne derefter tiltraadte Jørgensens syn paa sagen.

Hvad brugsforeningen angaar har dennes formand Anton Nielsen udtalt, at han ikke har noget mandat til paa foreningens vegne at tiltræde nogen fredningsservitut; men at han iøvrigt ikke vilde mene, at foreningen har planer om at foretage sig noget, heller ikke i retning af salg.

Det maa i og for sig beklages, at brugsforeningen ikke har saadanne planer, da enhver ændring (selv om bebyggelsen blev lidt højere) næppe kunde undgaa at blive en forbedring.

Hvad graver Jørgensens ejendom angaar bør det bemærkes, at det er et meget smukt, gammelt hus, som graveren værner om med

stor pietet. Der hører dog til huset et udhus op ad kirkegaardsmuren. Dette udhus er uskønt, men ligger ret skjult.

Til mejerist Hansens hus, hvis ydre ligeledes er upaaklageligt, hører et endnu mere uskønt udhus ved kirkegaardsmuren. Dette udhus er fra vejen meget synligt.

Forpagter Petersens hus bryder stilen p.g.a. sit moderne ydre; men til dette hus hører ikke noget udhus ved kirkegaardsmuren.

Rent principielt maa nævnet naturligvis beklage, at de ønskede fredninger herefter ikke kan gennemføres. Men beklager det saa meget mere, som modstanden specielt er udgaaet fra kirkernes egne folk (klokkeren i Lynæs og graveren i Torup).

Paa den anden side maa det med hensyn til Lynæs kirke erkendes, at de bebyggelser, der eventuelt maatte komme, vil komme til at ligge ret langt fra Kirken - og ret lavt i forhold til denne.

Hvad Torup kirke angaar vil derimod en høj bebyggelse paa de foran nævnte arealer - trods kirkens høje beliggenhed - kunne blive skæmmende, hvad der naturligvis ogsaa vil gælde hvis der kommer flere skure og lign. opad kirkemuren.

Nævnet maa derfor forbeholde sig at kunne gribe ind, hvis der skulde blive anledning dertil, og vil derfor (samt under hensyn til muligheden for at lodsejerne eller nogle af dem skulde skifte mening) ikke definitivt afvise sagen.

Det bemærkes herved tillige, at sogneraadsformanden har oplyst, at der formentlig ret snart vil fremkomme en byplan og en byvedtægt, saaledes at sogneraadet faar kontrol med, hvor og hvorledes der bygges.

Herefter bestemmes:

Den ønskede fredning af Lynæs og Torup kirkers omgivelser vil ikke for tiden kunne gennemføres.

J. L. Buch.

Carl Poulsen.

Lars Hansen.

Ændringer i eller Omstødelse af denne
Beslutning kan ikke kræves, hvis den in